

тево компетентному громадянину здатному до саморозвитку та самовдосконаленню. Фахівець: чи то фінансист, бухгалтер, маркетолог чи юрист — без патріотичних рис не може вважатися досконалим, адже його професіоналізм матиме космополітичне спрямування. Лише нова генерація українців буде спроможна змінити політичну систему України в бік демократичних цінностей і забезпечити соціальний добробут громадян.

Література

1. Закон України про вищу освіту від 1.07.2014 року № 1556-VII // Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2014. – № 37–38. – Ст. 2004.
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. *О.К. Любчук*. Громадянські цінності в контексті становлення національно-культурної ідентичності в Україні / *О.К. Любчук* // *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей* : зб. наук. пр. / редколегія ; відп. секретар *З. С. Скринник*. – К. : УБС НБУ, 2014. – С. 280–284.
3. *О.М. Петренко*. Проблема формування громадянської спрямованості особистості студента: психологічний аспект / *О. М. Петренко* // *Формування національних, загальнолюдських ціннісних орієнтацій студентської молоді* : матеріали Міжнар. наук.-конф. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – С. 250–253.
4. *І.Ф. Прокопенко*. Якість освіти в умовах євроінтеграції / *І.Ф. Прокопенко* // *Теоритико-методологічні аспекти формування національної гуманітарно-технічної еліт*: зб. наук. пр./ редколегія ; редактор проф. *О.Г. Романовський*. – Х.: ХТУ «ХП», 2010. – С. 68–74.
http://library.khpi.edu.ua/uk/ntu_procl_ta_pers

Ніколенко І.Ю., к.е.н.,
доцент кафедри політичної економії

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМУ ЯК ПРИНЦИПУ РЕАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Зміна реалій сьогодення вимагає вдосконалення навчального процесу. Інтеграція України в Європейський простір вищої освіти покликана змінити сам характер вищої освіти в Україні, підвищити її якісний стан. Сьогодні в умовах швидких змін економічного життя валивого значення набуває інноваційна діяльність.

Під інновацією розуміється нововведення, але не просто нововведення, а лише таке, що вдосконалює систему, обумовлює її прогресивний розвиток.

Інноваційна діяльність – це такий вид діяльності людини, який спрямований на вдосконалення й оновлення певної системи, забезпечення її прогресивного розвитку.

Принцип студентоцентризму означає реалізацію особистісного підходу в здійсненні навчального процесу. Кожна особистість має свої психологічні характеристики. Студентоцентризм передбачає, що викладацька діяльність повинна базуватись на психолого-педагогічних принципах, які враховують особливості особистості кожного студента. До характеристик людини як індивіду належать віково-статеві та індивідуально-типові властивості. Взаємодія цих властивостей визначає динаміку психофізіологічних функцій і структури органічних потреб. Вища інтеграція всіх цих властивостей представлена в темпераменті та задатках. До характеристик людини як особистості належить її статус у суспільстві, а також побудовані на його основі й у постійному взаємозв'язку системи суспільних функцій – ролей, цілей і ціннісних орієнтацій (первинні особистісні властивості). Ці особистісні характеристики визначають особливості мотивації поведінки, структуру суспільної поведінки (вторинні особистісні властивості). Вищий інтегративний ефект взаємодії первинних і вторинних властивостей являє собою характер людини та її схильності. Основними характеристиками людини як суб'єкта діяльності є свідомість і діяльність. Вищою інтеграцією суб'єктних властивостей є творчість, а найузагальненішими ефектами є здібності і талант. Індивідні особистісні та суб'єктні властивості людини характеризують її як цілісну природну і суспільну істоту. Суб'єктом діяльності слід розглядати людину, яка свідомо і цілеспрямовано діє, реалізує діяльність.

Особистісний підхід – це принцип особистісної зумовленості всіх психічних явищ людини, її діяльності, її індивідуально-психологічних особливостей. За такого підходу в центр процесу навчання має бути поставлений студент, його інтереси й потреби, схильності і можливості. З позицій того, хто навчає, це означає організацію та управління цілеспрямованою навчальною діяльністю студента в загальному контексті його життєдіяльності.

Дуже важливими умовами інноваційної діяльності є внутрішні механізми, які забезпечують будь-які творчі прояви людини. Творчість означає розкриття особистістю своїх внутрішніх поте-

нціалів, подолання упереджень і стереотипів, відкритість досвіду. Процес навчання повинен забезпечувати не тільки отримання знань, а й уміння сприймати новизну.

Необхідні умови прояву інноваційних властивостей, створення інноваційного навчального середовища повинен забезпечити педагогічний аспект. Сприятливі умови формування і виявлення особистісних властивостей мають зовнішні умови завдяки створенню творчої атмосфери, використанню спеціальних форм і методів, які поглиблювали б творчу активність, оптимізували соціально-психологічні чинники. Сама професійна підготовка за таких умов стає інноваційно зорієнтованою, оскільки підготовка до інноваційної діяльності таким чином відбувається як у межах обраної спеціальності, так і в контексті фундаментальних знань.

*Обметко О.М., к.і.н.,
доцент кафедри політичної історії*

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ У ПІДГОТОВЦІ ЕКОНОМІЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ

Викладання у вищих навчальних закладах ґрунтується на особистісній парадигмі, а з усіх педагогічних підходів орієнтації на особистість визнано пріоритетним компетентностний підхід. Під цими термінами мається на увазі здатність грамотно і досконало виконати свої професійні обов'язки, що забезпечує максимальну витребуваність і реалізацію особистого потенціалу фахівця, визнання його особистості оточуючими та усвідомлення власної значущості у суспільстві.

У процесі входження України до Болонської системи відбуваються зміни у навчальному процесі. Одне з положень Болонської декларації передбачає прозорість і зрозумілість навчальних програм і компетентностний підхід. Такий принцип включає і професорсько-викладацький склад вищих навчальних закладів, і комплекс освітніх програм, і оновлену навчально-методичну базу. Виховання досвідченого економіста орієнтовано на результат освіти, на виховання фахівця здатного продуктивно діяти у професійних ситуаціях.

З огляду на такі завдання, студентоцентризм передбачає що викладач має звертатися до студента не як до учня, а як до молодшого колеги. Донести до студента зміст своєї наукової дисципліни та наскільки вона важлива для його фахової підготовки. Викладач і студент разом мають творчо співіснувати. У студента має бути можливість і й бажання творити разом, перевершити свого викладача.

Невід'ємною складовою роботи викладача в реалізації студентоцентризму є його обізнаність, фаховість, здатність організувати навчальний процес, самостійну й колективну роботу студента. Дати йому можливість розкрити потенційні можливості. Адже завдання вищої школи – орієнтація не лише на навчальний процес, а й на результат навчання. Завдання студентоцентризму – наближення освіти до конкретного студента, його здібностей, навичок.

Затребуваною в економіці на сучасному етапі є людина з інноваційним типом мислення, здатністю до інноваційного типу діяльності. Студентоцентризм спрямований на те, щоб наш студент навчився сприймати зміни, самому їх творити, жити у середовищі яке постійно змінюється – нове життя, технології, знання. Знання необхідно зробити основою своєї поведінки.

У реалізації такої широкої програми вагомим чинником стає надання реальної автономії студенту і викладачеві. Не можна виплекати самостійно мислячого і компетентного фахівця-економіста в рамках обмеженості та постійного контролю, без заохочення творчої ініціативи самого викладача.

Вважаємо, що студентоцентризм можна розглядати як ресурс вдалої реалізації компетентнісного підходу у вищих навчальних закладах. Підкреслимо, що не тільки викладач створює умови для презентації формованих компетенцій, а й сам студент має бути зацікавленим у пошуку таких можливостей.

Література

1. Білокур В. Структура світоглядних орієнтацій сучасної студентської молоді / В. Білокур // Вища освіта України. – 2011. – №3. – С. 74–80.
2. Хоружий Г.Ф. Студентоцентризм як принцип академічної культури / Г.Ф. Хоружий // Вища школа: Науково-практичне видання. – 04/2012. – №4. – С. 7–24.